

Obec Poruba, Poruba 95, 972 11 Lazany
IČO: 00 318 426 , DIČ: 2021162792, Okres: Prievidza
www.poruba.sk

***KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH
SLUŽIEB OBCE PORUBA
NA ROKY 2024-2030***

Poruba, 2024

ÚVOD	3
1 TEORETICKÉ VÝCHODISKÁ POSKYTOVANIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	4
1.1 Úlohy a kompetencie obce v zmysle platných sociálnych zákonov	6
1.2 Strategické podklady k spracovaniu komunitného plánu.....	11
2 ANALYTICKÁ ČASŤ.....	13
2.1 Analýza súčasnej situácie obce vo vzťahu k sociálnej a demografickej oblasti	13
2.1.1 Demografia obce	13
2.2 Analýza poskytovaných sociálnych služieb v obci	17
2.2.1 Školstvo.....	17
2.2.2 Zdravotníctvo	18
2.2.3 Služby v obci.....	18
2.2.4 Znevýhodnené skupiny	18
2.2.5 Stav poskytovaných služieb v obci	22
2.3 Analýza požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb a ďalších obyvateľov.....	24
2.4 SWOT analýza sociálnej oblasti	26
3 STRATEGICKÁ ČASŤ.....	29
Ciele a priority rozvoja sociálnych služieb	29
3.1 Rozvoj poskytovaných sociálnych služieb.....	29
3.2 Časový plán realizácie koncepcie rozvoja sociálnych služieb.....	34
3.3 Spôsob vyhodnocovania koncepcie rozvoja sociálnych služieb	34
ZÁVER.....	36
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	37

ÚVOD

Sociálne služby sú primárne cielené na podporu začleňovania ľudí do spoločnosti, zaistenie sociálnej súdržnosti a rozvinutie ich potenciálu v oblasti zamestnanosti a zamestnateľnosti obyvateľov. Pre slovenskú ekonomiku sú v súčasnosti charakteristické najmä nedostatok kapacity sociálnych služieb poskytovaných v domácom a komunitnom prostredí, potreba zabezpečenia udržateľnosti financovania sociálnych služieb, ako aj rozvoj ich kvality. Keďže zodpovednosť za túto oblasť je decentralizovaná, dostáva samospráva významné úlohy pri zabezpečovaní tejto oblasti.

Súčasná sociálna situácia niektorých skupín nie je vyhovujúca, v dôsledku čoho sa obec Poruba zamerala na aktualizáciu strategického rozvojového dokumentu, ktorý by určil smerovanie obce v tejto oblasti a zabezpečil dobre fungujúcu sociálnu sieť na území obce, z ktorej by profitovala nielen obec samotná, ale aj širšie okolie obce, regiónu.

Obec Poruba si uvedomuje významné postavenie sociálnej oblasti a chápe sociálne služby ako súčasť verejných politík, kde sa presadzuje predovšetkým ľudský rozmer a dôraz na potreby a preferencie ich prijímateľov.

Aj v obci Poruba sa nachádzajú občania, ktorí sú v dôsledku ich nepriaznivej sociálnej situácie odkázaní na verejné, osobitne sociálne služby, pričom majú právo si uplatňovať svoje práva na slobodný a nezávislý život s podporou spoločnosti, založený na nediskriminačnom princípe. V obci sa tiež nachádzajú znevýhodnené skupiny osôb, ktoré v porovnaní s majoritným obyvateľstvom nemajú rovnakú štartovaciu čiaru, pričom obec sa snaží tieto rozdiely poskytovaním sociálnych služieb eliminovať.

Obec Poruba sa usiluje o zabezpečenie dôstojného života pre všetkých obyvateľov obce, s čím pomáha aj komunitné plánovanie. Obec sa rozhodla pre vypracovanie Komunitného plánu sociálnych služieb obce pre obdobie rokov 2024-2030, ktorý preskúma potreby a požiadavky obyvateľov obce v tejto oblasti, zanalyzuje stav poskytovaných služieb v obci, prítomnosť znevýhodnených skupín a na základe toho stanoví ciele a priority, následne úlohy a opatrenia, s cieľom rozvoja sociálnych služieb na území obce, ktoré sa budú realizovať v nasledujúcich obdobiach. KPSS na roky 2024-2030 zohľadní nové národné priority sociálneho rozvoja z roku 2021.

1 TEORETICKÉ VÝCHODISKÁ POSKYTOVANIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Sociálne služby zahŕňajú rôzne činnosti, ktoré sú cielené na pomoc ľuďom v nepriaznivej sociálnej situácii, ktorí si sami nevedia zabezpečiť základné životné potreby alebo potrebujú pomoc z iných vážnych dôvodov za účelom, aby boli schopní viesť samostatný život a zachovali si určitý životný štandard. Sociálne služby sa zároveň usilujú o zníženie sociálnych problémov v spoločnosti ako dôsledku nerovností v príjmoch a postavení. Za najviac ohrozené skupiny obyvateľstva, ktoré využívajú sociálne služby sa radia najmä staršie osoby, rodiny s deťmi, osoby s telesným postihnutím, ako aj osoby, ktoré sa ocitli z rôznych príčin na okraji spoločnosti.

Vývoj a spôsoby poskytovania a financovania sociálnych služieb závisia od demografického, ekonomického a sociálneho vývoja daného územia, ako aj od najnovších trendov v sociálnej oblasti.

Sociálna služba je definovaná ako odborná činnosť, obslužná činnosť alebo ďalšia činnosť alebo súbor týchto činností, ktoré sú zamerané na:

- prevenciu vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, riešenie nepriaznivej sociálnej situácie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby, rodiny alebo komunity,
- zachovanie, obnovu alebo rozvoj schopnosti fyzickej osoby viesť samostatný život a na podporu jej začlenenia do spoločnosti,
- zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby,
- riešenie krízovej sociálnej situácie fyzickej osoby a rodiny,
- prevenciu sociálneho vylúčenia fyzickej osoby a rodiny,
- zabezpečenie starostlivosti o dieťa z dôvodu situácie v rodine, ktorá vyžaduje pomoc pri starostlivosti o dieťa.

Nepriaznivá sociálna situácia podľa zákona o sociálnych službách je ohrozenie fyzickej osoby sociálnym vylúčením alebo obmedzenie jej schopnosti sa spoločensky začleniť a samostatne riešiť svoje problémy:

- z dôvodu, že nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb,
- pre svoje životné návyky, spôsob života, závislosť od návykových látok alebo návykových škodlivých činností,
- pre ohrozenie jej vývoja z dôvodu jej zdravotného postihnutia, ak ide o dieťa do siedmich rokov veku,
- pre ťažké zdravotné postihnutie alebo nepriaznivý zdravotný stav,
- z dôvodu, že nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb,
- z dôvodu, že dovŕšila vek potrebný na nárok na starobný dôchodok podľa osobitného predpisu (ďalej len „dôchodkový vek“),
- pre výkon opatrovania fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím,
- pre ohrozenie správaním iných fyzických osôb alebo ak sa stala obeťou správania sa iných fyzických osôb, alebo
- pre zotrúvanie v priestorovo segregovanej lokalite s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby,
- z dôvodu straty bývania alebo ohrozenia stratou bývania.

Zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby na účely tohto zákona je zabezpečenie ubytovania, stravy, nevyhnutného ošatenia, obuvi a nevyhnutnej základnej osobnej hygieny.

Krízová sociálna situácia podľa tohto zákona je ohrozenie života alebo zdravia fyzickej osoby a rodiny, ktoré vyžaduje bezodkladné riešenie sociálnou službou.

Sociálna služba sa vykonáva najmä prostredníctvom sociálnej práce, postupmi zodpovedajúcimi poznatkom spoločenských vied a poznatkom o stave a vývoji poskytovania sociálnych služieb.

1.1 Úlohy a kompetencie obce v zmysle platných sociálnych zákonov

V roku 2008 pristúpilo Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR k zásadnej zmene pri poskytovaní sociálnych služieb v Slovenskej republike. Prijatím **zákona NR SR č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní** (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2009 sa stanovili nové postupy a formy poskytovania sociálnych služieb. V zákone o sociálnych službách sú podrobne upravené povinnosti poskytovateľa sociálnej služby. Ide napríklad o povinnosť poskytovateľa sociálnych služieb vypracovať a dodržiavať procedurálne, personálne a prevádzkové podmienky poskytovania sociálnych služieb tzv. štandardy kvality.

Zákon o sociálnych službách rozdeľuje sociálne služby do 5 skupín:

1) sociálne služby krízovej intervencie, ktorými sú:

-
- terénna sociálna služba krízovej intervencie
 - nízkoprahové denné centrum,
 - integračné centrum,
 - komunitné centrum,
 - nocľaháreň,
 - útulok,
 - domov na polceste,
 - nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu,
 - zariadenie núdzového bývania.

2) sociálne služby na podporu rodiny s deťmi, ktorými sú:

-
- pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa,
 - zariadenie dočasnej starostlivosti o deti,
 - služba na podporu zosúlad'ovania rodinného a pracovného života,
 - zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa,
 - služba včasnej intervencie.

3) sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia

dôchodkového veku, ktorými sú:

-
- zariadenia pre fyzické osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek (zariadenie podporovaného bývania, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby, rehabilitačné stredisko, domov sociálnych služieb, špecializované zariadenie, denný stacionár),
 - opatrovateľská služba,
 - prepravná služba,
 - sprievodcovská služba a predčitateľská služba,
 - tlmočnická služba,
 - sprostredkovanie tlmočnickej služby,
 - sprostredkovanie osobnej asistencie,
 - požičiavanie pomôcok,
 - posudková činnosť,
 - zdravotná posudková činnosť,
 - sociálna posudková činnosť,
 - posudok o odkázanosti na sociálnu službu.

4) sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií, ktorými sú:

-
- monitorovanie a signalizácia potreby pomoci,
 - krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií,

5) podporné služby, ktorými sú:

-
- odľahčovacia služba,
 - pomoc pri výbere opatrovníckych práv a povinností,
 - denné centrum,
 - podpora samostatného bývania,
 - jedáleň,
 - pracovňa,
 - stredisko osobnej hygieny.

Druhy sociálnych služieb možno účelne a vhodne spájať a je ich možné poskytovať

ambulantnou, terénnou a pobytovou formou a to na určitý aj neurčitý čas.

Obec je povinná poskytovať finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby, ktorý neposkytuje sociálnu službu s cieľom dosiahnuť zisk a poskytuje:

- a) sociálnu službu v zariadení, ktorým je
 - 1. nízkoprahové denné centrum,
 - 2. zariadenie pre seniorov,
 - 3. zariadenie opatrovateľskej služby,
 - 4. denný stacionár,
- b) terénnu sociálnu službu krízovej intervencie,
- c) nízkoprahovú sociálnu službu pre deti a rodinu,
- d) pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa podľa § 31,
- e) opatrovateľskú službu,
- f) prepravnú službu.

Obec utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja v oblasti poskytovania sociálnych služieb podľa tohto zákona, na komunitnú prácu a komunitnú rehabilitáciu na účel predchádzania vzniku alebo predchádzania zhoršenia nepriaznivých sociálnych situácií a riešenia miestnych sociálnych problémov.

Komunitná práca v oblasti poskytovania sociálnych služieb je podpora aktivít členov miestnej komunity k svojpomocnému riešeniu sociálnych problémov v rámci miestneho spoločenstva, najmä rozvojom sociálnych služieb.

Rozvoj sociálnych služieb je jedným z predpokladov hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, a preto je nevyhnutné, aby obec zohľadňovala rozvoj sociálnych služieb v súlade so stanovenými národnými prioritami. Obec má podľa zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len podľa zákona) podľa § 80 povinnosť vypracovať a schváliť **komunitný plán sociálnych služieb** na základe národných priorit rozvoja sociálnych služieb, v ktorom zohľadňuje miestne špecifiká a

potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných v jej územnom obvode, určuje potreby rozvoja sociálnych služieb a určuje personálne podmienky, finančné podmienky, prevádzkové podmienky a organizačné podmienky na ich zabezpečenie a do 15 dní od jeho schválenia ho predkladá vyššiemu územnému celku, v ktorého územnom obvode sa nachádza.

Obcou/mestom vypracovaný a schválený komunitný plán je nielen zákonom stanovená povinnosť, ale pomôže obci spoznať jej sociálnu situáciu, a tým lepšie zaviesť adekvátne sociálne služby. Je to záväzný dokument, nie však nemenný. Jeho cieľom je:

- posilňovať sociálnu súdržnosť, spolupatričnosť všetkých obyvateľov obce a zapájanie čo najširšieho spektra občanov do verejného života,
- plánovať sociálne smerovanie a uplatňovať sociálne služby tak, aby plnilo potreby všetkých sociálnych skupín v ich prirodzenom sociálnom prostredí,
- skvalitňovať už existujúce sociálne služby,
- predchádzať sociálnej izolácii či diskriminácii jednotlivcov, určitých sociálnych skupín,
- opätovne začleňovať do komunity tých, ktorí z nej boli vylúčení alebo sú sociálne ohrození (alebo predstavujú pre obyvateľov hrozbu, vyvolávajú strach, neistotu).

Zákon o sociálnych službách stanovuje pôsobnosť obce a stanovuje jej nasledujúce

kompetencie a úlohy vo vzťahu ku komunitnému plánu:

OBEC:

- a) vypracúva, schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb vo svojom územnom obvode,
- b) utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja,
- c) je správnym orgánom v konaniach o:
 - 1) odkázanosti na sociálnu službu v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby, v dennom stacionári, v odkázanosti na opatrovateľskú službu,
 - 2) zániku odkázanosti na sociálnu službu uvedenú v prvom bode,
 - 3) odkázanosti na sociálnu službu uvedenú v prvom bode po zmene stupňa

- odkázanosti,
- 4) povinnosti zaopatrených plnoletých detí alebo rodičov platiť úhradu za sociálnu službu alebo jej časť podľa § 73 ods. 13,
- d) vyhotovuje posudok o odkázanosti na sociálnu službu,
- e) poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie:
- 1) sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre, nocľahárni, zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári,
 - 2) nízkoprahovej sociálnej služby pre deti a rodinu,
 - 3) opatrovateľskej služby,
 - 4) prepravnej služby,
 - 5) odľahčovacej služby,
 - 6) pomoci pri osobnej starostlivosti o dieťa podľa § 31,
 - 7) terénnej sociálnej služby krízovej intervencie.
- f) poskytuje základné sociálne poradenstvo,
- g) môže poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie aj iných druhov sociálnej služby podľa §12,
- h) uzatvára zmluvu:
- 1) o poskytovaní sociálnej služby,
 - 2) o poskytnutí finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančný príspevok na prevádzku sociálnej služby neverejnemu poskytovateľovi sociálnej služby,
- i) zriaďuje, zakladá a kontroluje nocľaháreň, nízkoprahové denné centrum, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby a denný stacionár,
- j) môže zriaďovať, zakladať a kontrolovať aj iné zariadenia podľa tohto zákona,
- k) iné činnosti - bod k) až v) podľa § 80.

Na úrovni obce Poruba je problematika sociálnych služieb legislatívne upravená formou všeobecne záväzného nariadenia. Konkrétne sa jedná o tieto VZN:

- VZN č. 5/2023 ktorým sa mení Všeobecne záväzné nariadenie obce Poruba č. 1/2012 o poskytovaní sociálnej služby a o úhradách za poskytovanú sociálnu službu pre

občanov s trvalým pobytom na území obce Poruba,

- VZN č. 4/2023 o výške príspevku zákonného zástupcu dieťaťa a žiaka na čiastočnú úhradu nákladov za pobyt dieťaťa a žiaka v školských zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti obce Poruba,
- VZN č. 2/2020 o podmienkach prenájmu nájomných obecných bytov,
- VZN o podmienkach poskytovania dotácií z prostriedkov obce Poruba.
- VZN o určení výšky dotácie na mzdy a prevádzku škôl a školských zariadení zriadených na území obce Poruba,
- VZN o dočasnom obmedzení alebo o zákaze užívania pitnej vody v čase jej nedostatku a o spôsobe náhradného zásobovania vodou a náhradného odvádzania odpadových vôd,
- Všeobecné záväzné nariadenie o udržiavaní čistoty verejných priestranstiev, komunikácií, chodníkov a ochrane životného prostredia v obci Poruba č. 4/2014.

Sociálna oblasť je však čiastočne začlenená aj do ďalších VZN obce, ktoré sa týkajú napríklad vyberaní daní, poplatkov za komunálne odpady, prevádzkového poriadku multifunkčného ihriska a pod.

1.2 Strategické podklady k spracovaniu komunitného plánu

Pri spracovaní komunitného plánu je nutné rešpektovať a zohľadňovať viaceré stratégie a priority, ktoré sú definované v lokálnych, regionálnych, národných a európskych strategických dokumentoch. Konkrétne sa jedná o nasledujúce dokumenty:

a) miestne dokumenty

- Program rozvoja obce,
- Všeobecne záväzné nariadenia obce,

b) regionálne dokumenty

- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja na roky 2013 - 2023,
- Koncepcia rozvoja sociálnych služieb Trenčianskeho samosprávneho kraja do roku 2030,

c) národné dokumenty

- Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021-2030,
- Stratégia deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti v Slovenskej republike,
- Národný program aktívneho starnutia na roky 2021-2030,
- Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2021-2030,
- Kľúčové oblasti a akčné plány štátnej politiky voči mládeži v Slovenskej republike.

MPSVR SR v marci 2021 schválilo **Národné priority rozvoja sociálnych služieb** ako záväzný dokument, vypracovaný v súlade so zákonom s cieľom cyklicky pozitívne ovplyvňovať rozvoj sociálnych služieb v SR, a to cestou definovania politiky smerovania sociálnych služieb na národnej úrovni a následne formulovania základných priorít tohto rozvoja a predpokladov na dosiahnutie týchto priorít.

Dokument definuje nasledujúce národné priority:

- 1. Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb,*
- 2. Zavedenie systému integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti,*
- 3. Podpora prepájania sociálnych služieb a neformálnej (najmä rodinnej) starostlivosti ako súčasť systému starostlivosti o osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby,*
- 4. Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb.*

2 ANALYTICKÁ ČASŤ

2.1 Analýza súčasnej situácie obce vo vzťahu k sociálnej a demografickej oblasti

Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby jeho obyvateľov. Obec Poruba sa v rámci spracovania rozvojových a strategických dokumentov snaží práve o dosiahnutie tohto cieľa.

Obec Poruba sa rozprestiera v Hornonitrianskej kotline, severozápadne od mesta Prievidza, na úpätí Malej Magury. Obec susedí s katastrom obce Kanianka, Lazany, Dlžín, Chvojnica, Nevidzany, Malinová a Seč. Centrum obce leží na súradnici 48°49'57" severnej zemepisnej šírky (N) a 18°35'25" východnej zemepisnej dĺžky (E). Celková rozloha obce predstavuje spolu 1515 hektárov. K 31.12.2023 obec evidovala 1363 obyvateľov. Hustota obyvateľov obce je v súčasnosti viac ako 89,97 obyvateľov/km², čo je pod priemerom okresu, ako aj pod priemerom kraja. Z pohľadu národnostného zloženia sa obyvatelia väčšinou hlásia k slovenskej národnosti.

V rámci územného členenia Slovenskej republiky sa obec Poruba zaraďuje do Trenčianskeho samosprávneho kraja, do okresu Prievidza.

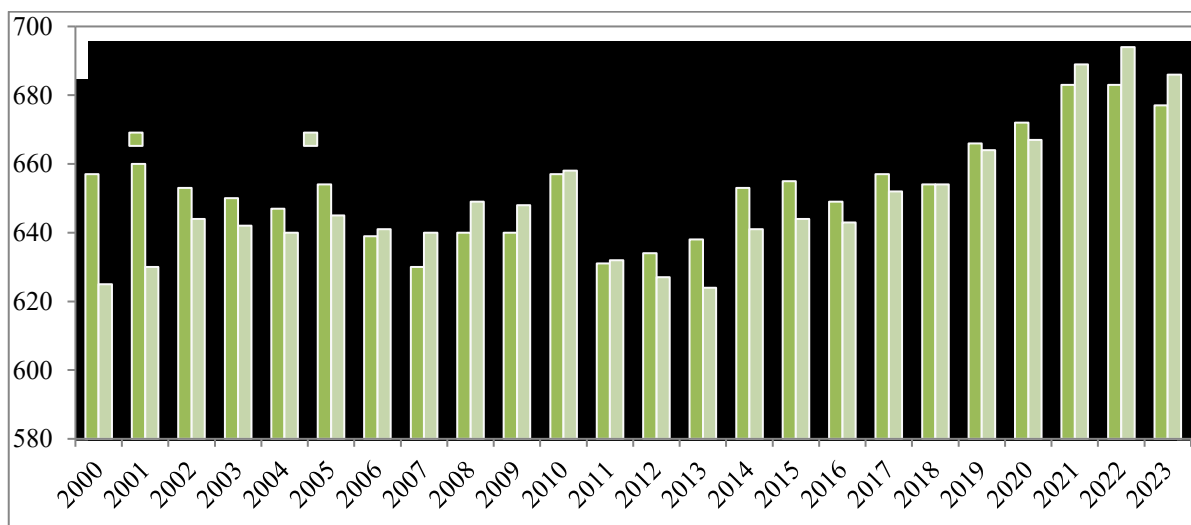
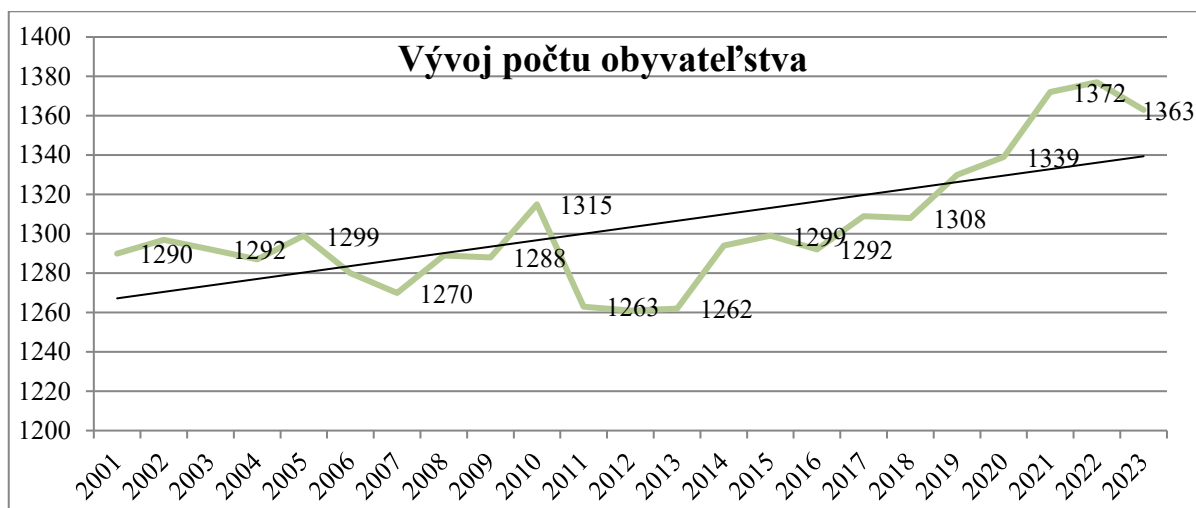
2.1.1 Demografia obce

Na území dnešnej obce Poruba sa našli rôzne črepy v okolí kostola, čo dokazuje obdobie vzniku pred viac ako 2400 rokmi. Prvé písomné údaje však pochádzajú až zo 14. storočia. Predpokladá sa, že na tomto území bola pôvodná slovanská osada, ktorá bola dosídlená alebo obnovená nemeckými kolonistami roku 1339. Pravdepodobný motív vzniku obce bolo baníctvo, čo dokazujú miestne názvy: Zlatnô, Skotňa, Štôľňa a Haviarova cestička.

Aktuálny vývoj v demografickej oblasti je výsledkom základných demografických procesov reprodukcie, či už prirodzených alebo mechanických. Na základe celkového vývoja obyvateľov v posledných dvoch desaťročiach si možno všimnúť mierny nárast v celkovom počte obyvateľstva. Kým v roku 2000 obec evidovala 1282 obyvateľov, v roku 2023 bolo

zaznamenaných 1363 osôb, čo predstavuje maximálny počet obyvateľstva v rámci sledovaného obdobia.

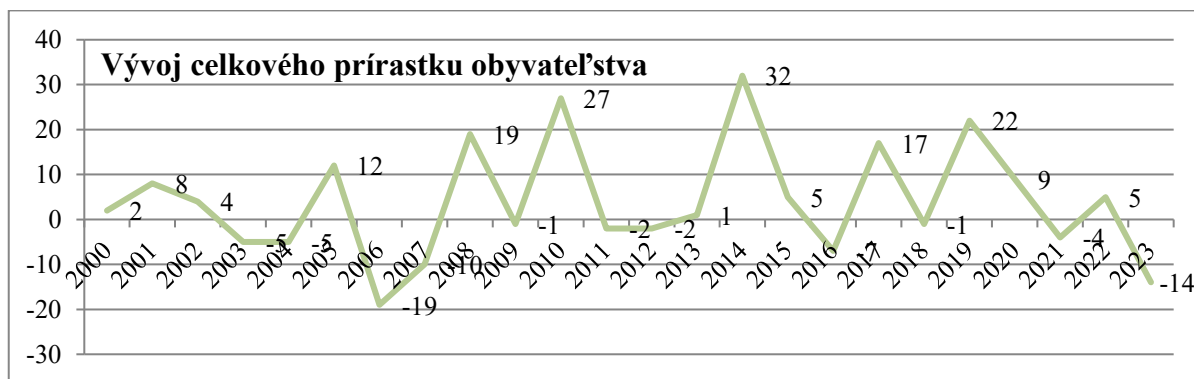
Z pohľadu zastúpení jednotlivých pohlaví, v obci Poruba sa striedajú obdobia s prevahou mužov s obdobiami s prevahou žien. Najvýraznejší rozdiel v porovnaní mužov a žien je dokumentovaný v roku 2000, kedy počet žien bol o 32 nižší ako počet mužov. Naopak, najnižší rozdiel medzi pohlaviami obec zaznamenala v roku 2010 a 2011, kedy počet žien o 1 prevyšoval počet mužov.

	2000	2003	2006	2009	2012	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Počet narodených	12	13	10	12	10	13	15	11	18	14	17	9
Počet zomretých	11	20	14	15	18	18	15	12	8	19	12	16

Počet prisťahovaných	16	18	17	15	28	34	23	40	24	21	21	20
Počet vystťahovaných	14	16	32	13	22	12	24	17	25	20	21	27

Na základe vybraných ukazovateľov a vývoja demografickej situácii v obci možno konštatovať, že v obci je dokumentovaná narastajúca úroveň celkového počtu obyvateľstva, ktorá je jednak dôsledkom pozitívneho prirodzeného prírastku v obci, kedy sa rodí viac detí v porovnaní s celkovým počtom úmrtí, jednak dôsledkom pozitívneho migračného salda, kedy počty prisťahovaných obyvateľov do obce sú vyššie ako počty vystťahovaných z obce. Celkový prírastok je v celom sledovanom období rokov 2000-2023 pozitívny, dosahujúci hodnotu 83.

Štruktúra obyvateľstva

- Podľa posledného sčítania z roku 2021 v obci Poruba výrazne dominuje slovenská národnosť - 97,38%, teda môžeme hovoriť o homogenite obce v rámci národnostného zloženia. 3 obyvatelia sa prihlásili k maďarskej národnosti, 4 obyvatelia k českej, 3 obyvatelia k nemeckej, 1 obyvateľ k rómskej národnosti, 1 obyvateľ k ukrajinskej a 1 k moravskej národnosti. Pri 22 obyvateľoch obce sa nepodarilo zistiť príslušnosť k národnosti.
- Obec Poruba sa väčšinou hlási k rímskokatolíckej cirkvi, 65,7 % obyvateľov. Ostatné náboženstvá majú iba veľmi malé percento zastúpení (evanjelická cirkev augsburského vyznania, gréckokatolícka cirkev, reformovaná kresťanská cirkev, pravoslávna cirkev, náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia, iné náboženstvá).

Bez vyznania je v obci 29,22% občanov. Vierovyznanie sa nepodarilo zistiť u viac ako 2% populácie obce. Iné náboženstvá v obci zastúpené nie sú.

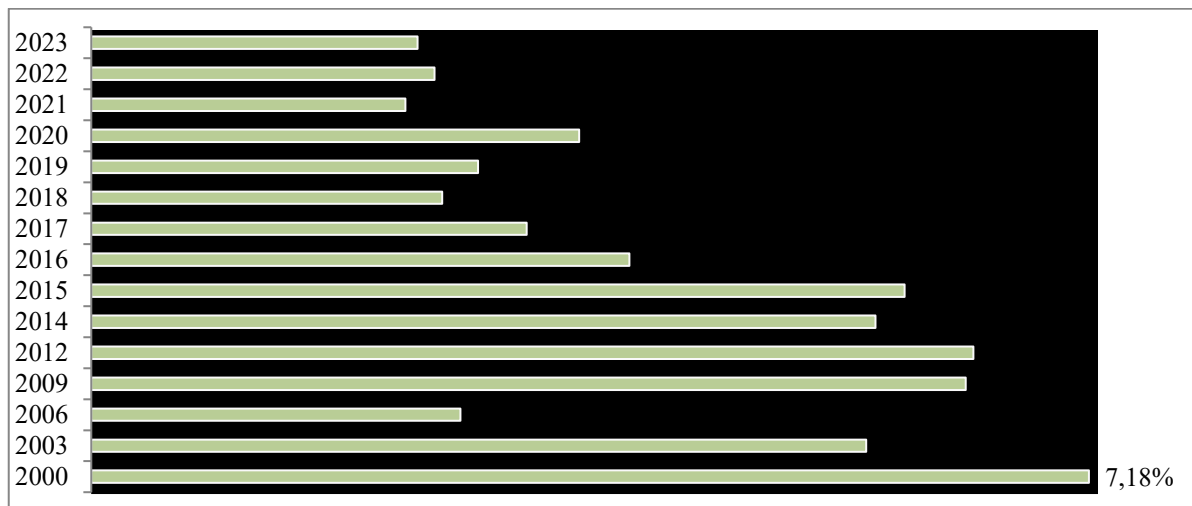
- Štatistiky z roku 2021 poukazujú na fakt, že najviac populácie má dosiahnuté úplné stredné vzdelanie s maturitou - 27,4%. Druhou najviac zastúpenou kategóriou v poradí sú obyvatelia so stredným odborným vzdelaním učňovským (bez maturity) - 26,89%. Najvyššie dosiahnuté vzdelanie vysokoškolské, či už I., II. alebo III. stupňa dosiahlo 11,92 % z celkového počtu obyvateľov. Bez vzdelania je v obci 10,39% obyvateľstva /osoby vo veku 0-14 rokov/.
- Veková štruktúra obyvateľstva nepoukazuje na postupné starnutie obyvateľstva, čo je aktuálny celoslovenský trend. Priemerný vek v obci Poruba od roku 1996 narástol o 6,5 roka. Priemerný vek v rámci SR bol v roku 2021 41,39 roka, pričom však vyšší priemerný vek zaznamenali mestá. Na vidieku bol priemerný vek nižší, čo však nedokazuje vývoj priemerného veku v obci Poruba. V roku 2023 bol index starnutia v rámci celej SR 114,76%, pričom index starnutia v obci Poruba bol vyšší - 124,42%. V kontexte zabezpečenia trvalo udržateľného rozvoja obce je potrebné sústrediť sa na podporu mladých rodín a ich zotrvanie v obci, čím by sa dlhodobo udržala, príp. zlepšila veková skladba obyvateľstva v rámci budúcich období.

Podiel osôb (%)	1996	2000	2005	2010	2015	2019	2020	2021	2022	2023
v predproduktívnom veku	20,46	18,8	18,17	14,6	13,78	14,89	15,91	15,74	15,98	15,92
v produktívnom veku	66,48	67,94	69,59	71,86	70,28	67,89	65,35	65,31	64,49	64,27
v poproduktívnom veku	13,06	13,26	12,24	13,54	15,94	17,22	18,75	18,95	19,54	19,81

Priemerný vek obyvateľstva										
	1996	2000	2005	2010	2015	2019	2020	2021	2022	2023
Poruba	36,01	36,65	37,44	39,02	41,18	41,72	41,88	41,9	42,09	42,54
SR	48,7	44,2	39,54	38,23	42,41	47,95	49,2	41,39	41,62	41,91
Index starnutia										
Poruba	63,85	70,54	767,37	92,71	115,64	115,66	117,84	120,37	122,27	124,42
SR	51,22	59,78	70,74	81,01	94,22	104,8	107,34	108,27	110,95	114,76

2.1.2 Nezamestnanosť

Z pohľadu celkovej nezamestnanosti v obci možno pozorovať, že nezamestnanosť sa v obci výrazne znižovala. Najnižšiu mieru nezamestnanosti obec zaznamenala v roku 2021, kedy bolo v obci nezamestnaných 31 občanov.

2.2 Analýza poskytovaných sociálnych služieb v obci

2.2.1 Školstvo

Zo školských zariadení sa v obci Poruba nachádzala základná škola. Budova ZŠ slúžila svojmu účelu od roku 1962, kedy bola 15.9. slávnostne otvorená. V roku 2012 bola základná škola zatvorená. V obci sa však nachádza materská škola, s kapacitou 50 detí. Areál Materskej školy je situovaný v rámci bytovej zástavby vo funkčne dobrej polohe južnej okrajovej polohy zástavby obce a na pozemku so zeleňou, kde sú situované prvky pre pohybové aktivity v prírodnom prostredí. Činností predškolskej výchovy sú vo vhodnom priestorovom vybavení. V školskom roku 2023/2024 navštevuje materskú školu 48 detí. MŠ má 8 zamestnancov, z toho 4 pedagogických a 4 nepedagogických zamestnancov.

2.2.2 Zdravotníctvo

V obci Poruba, vzhľadom na veľkosť obce, ponuka zdravotníckych služieb je limitovaná. Nenachádza sa tu nijaké zdravotné stredisko ani ambulancie lekárov. Tieto služby obyvatelia využívajú najmä v okresnom meste Prievidza a v ostatných okolitých sídlach, kde sa nachádzajú všetky potrebné ambulancie lekárov, nemocnica i lekárne, ako aj sociálne zariadenia.

2.2.3 Služby v obci

V rámci verejnej vybavenosti obce nie je pre obyvateľov k dispozícii dostatok zariadení a priestorov na aktívne trávenie voľného času, čo je dané najmä veľkosťou obce. Pre prehľadnosť sú rozdelené podľa konkrétnych oblastí:

a) KULTÚRA

- Dom kultúry,
- miestna knižnica,
- rímsko-katolícky kostol sv. Mikuláša - biskupa, ktorý je vyhlásená za Národnú kultúrnu pamiatku,
- dom smútku v areáli cintorína.

b) **ŠPORT** - V obci Poruba majú obyvatelia k dispozícii detské ihrisko, telocvičňu, športový areál.

Z pohľadu ďalšej verejnej vybavenosti sa v obci nachádza viacero súkromných prevádzok a služieb – predajňa potravín a pohostinstvá. Ostatné služby využívajú obyvatelia v okolitých obciach a mestách, keďže priamo v obci poskytované nie sú.

2.2.4 Znevýhodnené skupiny

Cieľovým zameraním sociálnej práce je nielen jednotlivec, ale predovšetkým skupina, komunita a sociálne prejavy, ktoré sa skupín dotýkajú. Znevýhodnené skupiny sú definované spoločným znakom odvodeným od sociálneho znevýhodnenia, teda od znaku, ktorý ho posúva do polohy závislosti na iných osobách alebo na štátnych opatreniach. Úbytok populácie, jej starnutie a migrácia spôsobujú konštantný pokles celkového počtu obyvateľov komunity, čo sa odráža na problémovom rozvoji oblasti sociálnych služieb. Keďže starnutie obyvateľstva nie je možné zastaviť, je potrebné venovať zvýšenú pozornosť

práve tejto oblasti a plánovať sociálne služby v kontexte tohto indikátora.

Obec Poruba definovala na svojom území tieto sociálne znevýhodnené skupiny:

- a) starší občania - seniori,
- b) deti, mládež a rodiny v riziku sociálneho vylúčenia,
- c) ťažko zdravotne postihnutí občania a občania so zdravotnými obmedzeniami,
- d) neprispôsobiví občania a iní obyvatelia ohrození chudobou a sociálnym vylúčením.

Pre znevýhodnené skupiny a sociálne odkázaných občanov je dôležité, či je služba poskytovaná bezplatne, alebo je potrebné za službu platiť. Za väčšinu služieb je nutné platiť, avšak časť nákladov berie na seba obec. Obec Poruba v rámci existujúcich kompetencií v oblasti sociálnej politiky zabezpečuje viaceré úlohy:

- ✓ základné sociálne poradenstvo,
- ✓ terénna opatrovateľská služba,
- ✓ podpora spolkov a organizácií na území obce,
- ✓ podpora stravovania dôchodcov,
- ✓ príspevok pri narodení dieťaťa,
- ✓ prevádzka materskej školy.

Starší občania

Starší občania sú pre potreby komunitného plánu dôležitou skupinou, ktorá si z demografického hľadiska vyžaduje najväčšiu pozornosť zo strany poskytovateľa sociálnej služby. Sociálne služby sú poskytované občanom, ktorí dosiahli vek rozhodný pre priznanie starobného dôchodku a ocitli sa v situácii vyžadujúcej podporu komunity. Pre túto skupinu sú typické tieto prejavy:

- predlžovanie individuálneho, ako aj priemerného veku,
- nárast chorobnosti a závislosti na sociálnej pomoci,
- zvýšené riziko straty partnera a s tým súvisiace sociálne a ekonomické zmeny,
- pretrvávajúci potenciál jednotlivcov pre vlastný prospech, ako aj pre prospech komunity.

V rámci tejto skupiny obyvateľov je v obci Poruba pozorovateľná stúpajúca tendencia osôb

v tejto skupine v porovnaní k pomeru k ostatným kategóriám populácie komunity. Avšak dochádza aj k poklesu osôb v skupine predproduktívneho veku.

Obec Poruba zabezpečuje v rámci tejto skupiny podporu stravovania seniorov a tiež aj terénnu opatrovateľskú službu.

Opatrovateľská služba je poskytovaná občanovi s trvalým pobytom na zemi obce, na riešenie nepriaznivej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku. V rámci opatrovateľskej služby sa poskytujú úkony sebaobsluhy, starostlivosti o svoju domácnosť, základných sociálnych aktivít a dohľadu pri úkonoch sebaobsluhy. Obec v opatrovateľskej službe zamestnáva 4 osoby, každú na plný úväzok.

Priamo na území obce sa nenachádzajú zariadenia poskytujúcu celodennú starostlivosť o seniorov. Zariadenia sa však nachádzajú v okolí obce Poruba.

Deti, mládež a rodiny v riziku sociálneho vylúčenia

Jedná sa o cieľovú skupinu, kde príjemcami sociálnych služieb sú predovšetkým:

- jednotlivé ohrozené deti, mládež a mladí dospelí, ktorí sa nachádzajú v nepriaznivej alebo krízovej sociálnej situácii, pre ktorú je potrebné nastaviť súbor opatrení na odstránenie, zmiernenie a zamedzenie prehlbovania alebo opakovania porúch psychického, fyzického a sociálneho vývinu a je potrebné poskytnúť pomoc v závislosti od závažnosti poruchy a situácie.
- deti žijúce v nevyhovujúcom rodinnom prostredí (zanedbávané deti a mládež zo strany rodičov – nedostatočná úroveň záujmu a starostlivosti o výchovu, zabezpečovanie základných životných potrieb a pod.), deti zo sociálne slabších rodín, deti ohrozené syndrómom CAN (týrané, zneužívané a zanedbávané deti), deti a mládež s poruchami správania a s tendenciami k asociálnemu správaniu, deti s problémom záškoláctva, „mladí dospelí“ po ukončení ústavnej starostlivosti.

Zistenie presnej početnosti cieľovej skupiny nie je možné, nakoľko sa štatisticky nesleduje.

V komplexe skupiny detí a mládeže je potrebné zdôrazniť možnosti voľnočasových aktivít a vybudovanú sociálnu infraštruktúru v obci práve pre túto skupinu. Materská škola

pravidelne organizuje mnoho aktivít v rámci výchovno-vzdelávacej činnosti. Jedná sa najmä o tieto aktivity - divadielka, mikulášske posedenia, rôzne druhy súťaží, karneval, rôzne športové aktivity. V obci je dostupné detské ihrisko, telocvičňa, športový areál, knižnica, kultúrny dom, ktoré umožňujú aktívne trávenie voľného času pre túto skupinu osôb.

Mladí ľudia patria vo všeobecnosti medzi rizikové sociálne skupiny, pričom ich postavenie je podmienené najmä nedostatkom praktických skúseností, chýbajúcimi zručnosťami, ohrozením nezamestnanosti a horšou finančnou situáciou. Pre túto skupinu osôb sú charakteristické najmä predlžujúce sa obdobie prechodu zo školského systému na trh práce, ktoré je spojené s absenciou príjmov a sociálnych dávok, riziko sociálnej izolácie, marginalizácie a chudoby mladých ľudí s nízkym vzdelaním, závislosťou od rodiny a vyššou mierou nezamestnanosti v porovnaní s inými skupinami na trhu práce.

Pre mladé rodiny je charakteristický nízky príjem domácnosti, keďže sa jedná o mladých ľudí s horšími šancami a príležitosťami na trhu práce, príp. o rodiny, kde je jedna osoba na materskej/rodičovskej dovolenke, alebo na úrade práce. Táto skupina nedisponuje dostatkom finančných prostriedkov na kúpu bytu, príp. splácanie úveru, preto sú tieto domácnosti odkázané na podporu verejného sektora.

Obec Poruba si uvedomuje znevýhodnené postavenie týchto skupín a snaží sa priebežne o riešenie ich nepriaznivej situácie. Pri narodení dieťaťa obec poskytuje príspevok vo výške 50Eur. Obec zabezpečuje tiež prevádzku materskej školy.

V budúcom období sa bude obec zameriavať na vytváranie a udržiavanie sociálnej infraštruktúry osobitne potrebnej pre túto skupinu osôb - materskú školu, voľnočasové aktivity, kvalitné prostredie obce.

Občania so sociálnymi a spoločenskými problémami

Keďže sa jedná o najrôznorodejšiu skupinu znevýhodnených osôb, jej potreby, prístupy k nej, ako aj formy a nástroje sociálnej pomoci vo vzťahu k tejto skupine vyžadujú individuálne riešenia. Do skupiny občanov so sociálnymi a spoločenskými problémami obec Poruba zaraďuje týchto občanov:

- občania prepustení z výkonu trestu odňatia slobody a ústavu na výkon väzby,
- občania spoločensky neprispôsobiví,

- občania so zdravotným postihnutím,
- závislí občania.

Vzhľadom k rôznorodosti skupín a neexistencii štatistických údajov v požadovanej štruktúre a skladbe je možné počet skupiny a zvlášť niektorých jej kategórií len odhadnúť.

Obec finančnými prostriedkami z rozpočtu obce individuálne rieši takto problémových občanov, čím sa snaží primárne o ich začlenenie späť do spoločnosti.

Treba v budúcnosti zvážiť aj možnosť vytvorenia osobitného príjemcu dávky v hmotnej núdzi, aby sa dávky sociálneho systému využívali na ten účel, na ktorý sú poskytované štátom.

Vyhľadávanie, nápravné a rehabilitačné postupy na dosiahnutie pozitívnej zmeny spadajú pod kompetencie samosprávy, aby mohli v súčinnosti s rodinou zabezpečiť základné životné podmienky. Na to, ale v samospráve často nie je dostatok vzdelaných a odborne fundovaných sociálnych pracovníkov a problém je aj v nízkej výkonnosti ekonomiky, ktorá nedokáže zabezpečiť dostatok finančných prostriedkov na sociálnu prevenciu.

V rámci tejto skupiny osôb je potrebné zaistiť priebežnú terénnu sociálnu prácu, pomoc k svojpomoci podporou programov a projektov zameraných na sociálnu inklúziu alebo využívaním rôznych foriem zamestnávania tejto cieľovej skupiny.

2.2.5 Stav poskytovaných služieb v obci

Sociálna infraštruktúra je primárne určená na uspokojovanie potrieb obyvateľstva, pričom jej rozmiestňovanie vychádza zo štruktúry osídlenia a veľkosti obce. V rámci rozdelenia kompetencií zo strany štátu zodpovedá za sociálnu službu a terénnu sociálnu prácu obec.

Na území obce Poruba sú poskytované nasledujúce sociálne služby:

- ✓ základné sociálne poradenstvo,
- ✓ príspevok pri narodení dieťaťa,
- ✓ podpora spolkov a organizácií na území obce,
- ✓ terénna sociálna služba,
- ✓ podpora stravovanie dôchodcov.

Obec Poruba okrem priameho poskytovania sociálnych služieb, aktívne podporuje spolkovú činnosť v obci. V nadväznosti na znevýhodnené skupiny sa podpora týka najmä organizácií a spolkov pôsobiacich na území obce.

V rámci ďalších služieb sú na území obce dostupné: športový areál, detské ihrisko, knižnica, kultúrny dom, ktoré umožňujú aktívne trávenie voľného času.

2.3 Analýza požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb a ďalších obyvateľov

Obec Poruba, vzhľadom k demografickému vývoju, v budúcich obdobiach neuvažuje s nárastom obyvateľstva v skupine predproduktívneho a produktívneho veku, skôr naopak, zvažuje pokles podielu týchto skupín na celkovom počte obyvateľstva a postupné zvyšovanie priemerného veku a starnutie populácie, čo je v súčasnosti celoslovenským trendom. V dôsledku toho sa požiadavky na sociálne služby budú zvyšovať a je potrebné zahrnúť tieto skutočnosti aj do finančného plánovania obce.

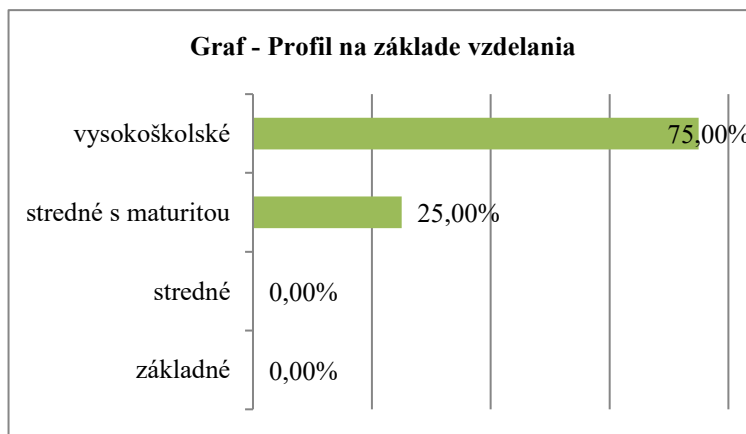
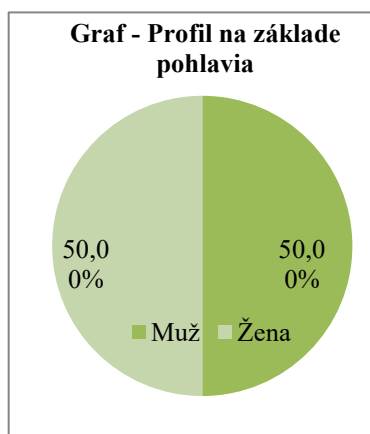
Keďže požiadavky na poskytovanie sociálnych služieb budú rásť, s ohľadom na budúce potreby obyvateľov obce by bolo vhodné orientovať sa na:

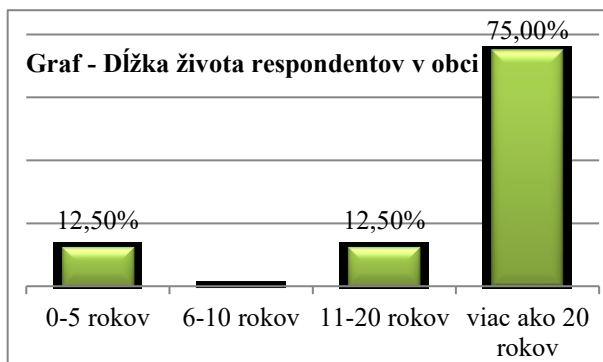
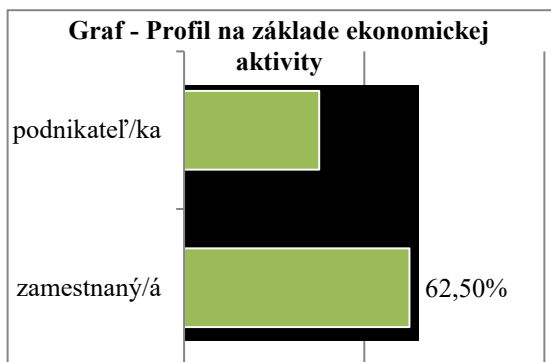
- rozširovanie foriem poskytovaných sociálnych služieb na území obce podľa konkrétnych požiadaviek obyvateľstva,
- rozširovanie možností aktívneho trávenia voľného času v obce pre všetky vekové skupiny obyvateľstva,
- rozširovanie relaxačných a oddychových zón v obci.

Práve orientácia na tieto kľúčové disparity pomôže posilniť sociálnu a ekonomickú stabilitu obce Poruba.

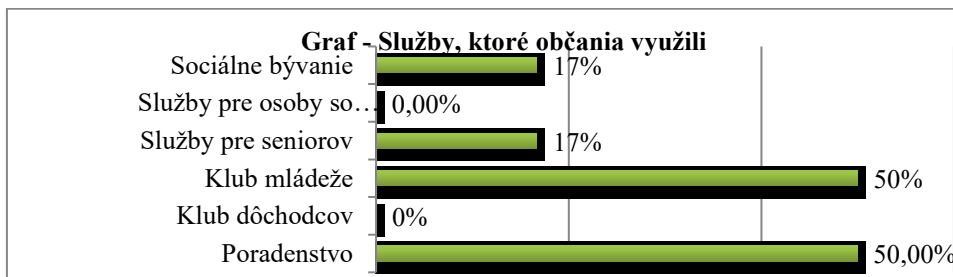
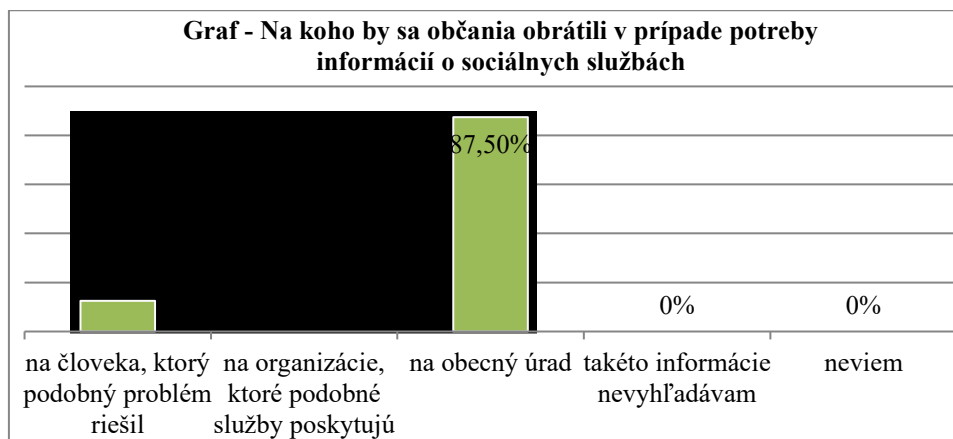
Pri spracovaní dokumentu mali občania možnosť vyjadriť svoj názor na súčasnú situáciu v sociálnej oblasti a potrebu rozvoja prostredníctvom dotazníkového prieskumu. Do prieskumu sa zapojilo 8 občanov.

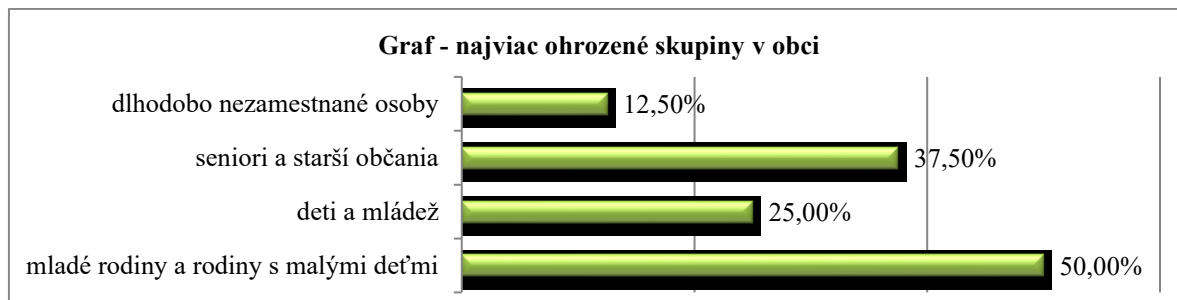
Charakteristika respondenta:

Vnímanie oblasti sociálnych služieb zo strany občanov

Hlavné zameranie obce v budúcom období - sociálne projekty
Služby pre mladé rodiny
Služby pre seniorov
Denný stacionár
Rozšírenie opatrovateľskej služby
Práca s mládežou

2.4 SWOT analýza sociálnej oblasti

SWOT analýza (Strong points, Weak points, Opportunities, Threats) kompletizuje a zoraďuje vnútorné silné a slabé stránky, vonkajšie príležitosti a ohrozenia podľa dôležitosti. SWOT analýza je východiskom pre formulovanie stratégie, ktorá vznikne ako súlad medzi vnútornými vlastnosťami a vonkajším prostredím. Ide najmä o vzájomné porovnávanie vnútorných silných a slabých stránok obce a možností a ohrození, ktoré pôsobia na ďalší rozvoj územia z vonkajšieho prostredia.

SILNÉ STRÁNKY

- + geografická poloha obce v blízkosti okresného mesta,
- + dostupnosť autobusovej dopravy,
- + príprava KPSS,
- + dobrý štandard bývania,
- + aktivita spolkov a záujmových združení v obci,
- + existencia materskej školy,
- + terénna opatrovateľská služba,
- + susedská a neformálna pomoc občanom,
- + vybudovaná technická infraštruktúra v obci,
- + individuálny prístup samosprávy k riešeniu problémov znevýhodnených osôb,

- + skúsenosti s poskytovaním sociálnych služieb,
- + záujem občanov o veci verejné a podpora rozvoja sociálnej oblasti,
- + aktívny prístup samosprávy k riešeniu problémov v sociálnej oblasti.

SLABÉ STRÁNKY

- starnutie obyvateľstva a stagnovanie demografického vývoja v obci, zvyšovanie indexu starnutia,
- chýbajúce možnosti zamestnania sa sociálne slabších skupín,
- nedostatočná bezbariérovosť budov a objektov na území obce,
- slabé finančné ohodnotenie opatrovateliek a nezáujem o toto zamestnanie,
- nedostatočná prevencia voči kriminalite a možným protispoločenským konaniam,
- nedostatočne zabezpečená kontinuita sociálnej a zdravotnej starostlivosti pri dlhodobej odkázanosti na pomoc inej osoby,
- slabá informovanosť o možnostiach využívania sociálnych služieb na úrovni TSK,
- nedostatok vlastných finančných prostriedkov pre rozvoj sociálnej oblasti.

PRÍLEŽITOSTI

- + využívanie podpory štrukturálnych fondov EÚ,
- + trend posilňovania terénnych sociálnych služieb a posilňovania rodiny k plneniu jej základných funkcií,
- + vzdelávanie v sociálnej oblasti,
- + zvyšovanie zodpovednosti obce za riešenie lokálnych problémov,
- + strednodobé a dlhodobé plánovanie obce,
- + ciele opatrení podľa miestnych potrieb,
- + podpora a rozvoj dobrovoľníctva,
- + zapojenie obyvateľov do plánovania sociálnej oblasti,
- + podpora mladých rodín a znevýhodnených skupín,
- + podpora legislatívy v sociálnej oblasti.

OHROZENIA

- nárast sociálnych kategórií občanov vyžadujúcich sociálne služby,

- nárast alkoholizmu a užívania drog medzi deťmi,
- nedostatočná osвета v oblasti ochrany sociálnych práv,
- časté legislatívne zmeny,
- výskyt civilizačných chorôb a epidémií,
- dôsledky zmeny klímy, ktoré prinášajú nové ohrozenia,
- zvyšovanie segregácie a chudoby,
- zhoršenie, príp. rozpad spoločenských, komunitných, rodinných vzťahov.

3 STRATEGICKÁ ČASŤ

Ciele a priority rozvoja sociálnych služieb

3.1 Rozvoj poskytovaných sociálnych služieb

Národné priority rozvoja sociálnych služieb pre obdobie 2021 - 2030 sa orientujú na tieto základné oblasti:

1. Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb,
2. Zavedenie systému integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti,
3. Podpora prepájania sociálnych služieb a neformálnej (najmä rodinnej) starostlivosti ako súčasť systému starostlivosti o osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby,
4. Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb.

Komunitný plán sociálnych služieb je strednodobým strategickým dokumentom, ktorý analyzuje súčasný stav a navrhuje nasledovné odporúčania a priority, ktorých realizácia prispeje k lepšiemu a efektívnejšiemu zabezpečovaniu sociálnych služieb v obci. Obec Poruba si v kontexte tohto zámeru definovala strategický cieľ v oblasti sociálnych služieb:

**Cieľom obce Poruba v sociálnej oblasti
je vytvoriť na území obce podmienky pre poskytovanie kvalitných a
dostupných sociálnych služieb v súlade s potrebami znevýhodnených osôb a
zvýšenie celkovej životnej úrovne všetkých obyvateľov obce.**

Uvedený cieľ je možné dosiahnuť len spoluprácou viacerých sektorov, subjektov a partnerov. Dôležitou otázkou však je dostupnosť finančných prostriedkov. V súčasnosti je možné financovať sociálne služby prostredníctvom príspevkov z vyššieho územného celku, prostredníctvom nenávratných finančných príspevkov zo štrukturálnych fondov EÚ, z príspevkov z Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, z rozpočtu obce, zo

sponzorských darov.

Obec Poruba si pre nasledujúce roky určila v rámci sociálnej oblasti tieto opatrenia:

Špecifické ciele a priority rozvoja sociálnych služieb na území obce Poruba	
Cieľ 1: Zabezpečiť poskytovanie sociálnych služieb na základe potrieb jednotlivých sociálnych skupín obyvateľstva v zmysle zákona o sociálnych službách a vytvoriť ponuku komunitne poskytovaných sociálnych služieb s dôrazom na znevýhodnené skupiny obyvateľstva.	
Cieľ 2: Priblížiť ponuku sociálnych služieb bližšie k občanom, aby boli obyvatelia schopní zotrvať čo najdlhšie vo svojom prirodzenom prostredí.	
Cieľ 3: Zabezpečiť rast kvality sociálnych služieb poskytovaných na území obce.	
Opatrenia rozvoja sociálnych služieb na území obce Poruba	
1.1	Spolupráca s poskytovateľmi zdravotnej a ošetrovateľskej starostlivosti pri zabezpečovaní starostlivosti u cieľových skupín. Opatrenie smerujúce k naplneniu cieľa č. 1 a 2
1.2	Podpora neverejných poskytovateľov pri rozširovaní sociálnych služieb Opatrenie smerujúce k naplneniu cieľa č. 1 a 2
1.3	Podpora susedskej výpomoci, neformálnej starostlivosti a dobrovoľníckej činnosti v sociálnej oblasti. Opatrenie smerujúce k naplneniu cieľa č. 1 a 2
2.1	Realizovať propagačné a informačné aktivity v sociálnej oblasti Opatrenie smerujúce k naplneniu cieľa č. 2 a 3
2.2	Podporovať občianske združenia v obci a spolkovú činnosť občanov Opatrenie smerujúce k naplneniu cieľa č. 2
3.1	Zabezpečiť kvalitné poskytovanie sociálneho poradenstva Opatrenie smerujúce k naplneniu cieľa č. 1,2 a 3
3.2	Zlepšiť technický stav, materiálové vybavenie a bezbariérovosť obecných budov Opatrenie smerujúce k naplneniu cieľa č. 3
3.3	Zabezpečiť poskytovanie sociálneho poradenstva, prevencie a krízovej intervencie Opatrenie smerujúce k naplneniu cieľa č. 3
3.4	Zabezpečiť dostupnosť bývania domácnostiam s nízkymi príjmami a pre sociálne ohrozené skupiny obyvateľstva Opatrenie smerujúce k naplneniu cieľa č.2 a 3
3.5	Podporovať investorov pri výstavbe nájomných bytov Opatrenie smerujúce k naplneniu cieľa č. 3
3.6	Vzdelávanie a informovanosť zamestnancov obce s dôrazom na aktuálnosť poskytovania sociálnych služieb na štátnej úrovni Opatrenie smerujúce k naplneniu cieľa č. 3

Špecifický cieľ 1: **Zabezpečiť poskytovanie sociálnych služieb na základe potrieb**

jednotlivých sociálnych skupín obyvateľstva v zmysle zákona o sociálnych službách a vytvoriť ponuku komunitne poskytovaných sociálnych služieb s dôrazom na znevýhodnené skupiny obyvateľstva.

Aktivity na dosiahnutie cieľa:

1.1 Spolupráca s poskytovateľmi zdravotnej a ošetrovateľskej starostlivosti pri zabezpečovaní starostlivosti u cieľových skupín

- *v súlade s NP2 "Zavedenie systému integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti."*

1.2 Podpora neverejných poskytovateľov pri rozširovaní sociálnych služieb

- *v súlade s NP2 "Zavedenie systému integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti."*

1.3 Podpora susedskej výpomoci, neformálnej starostlivosti a dobrovoľníckej činnosti v sociálnej oblasti

- *v súlade s NP1 "Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb."*
- *v súlade s NP3 Priblížiť ponuku sociálnych služieb bližšie k občanom, aby boli obyvatelia schopní zotrvať čo najdlhšie vo svojom prirodzenom prostredí.*

Špecifický cieľ 2: *Priblížiť ponuku sociálnych služieb bližšie k občanom, aby boli obyvatelia schopní zotrvať čo najdlhšie vo svojom prirodzenom prostredí.*

Aktivity na dosiahnutie cieľa:

2.1 Realizovať propagačné a informačné aktivity v sociálnej oblasti

- *v súlade s NP1 "Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb."*
- *v súlade s NP3 "Priblížiť ponuku sociálnych služieb bližšie k občanom, aby boli obyvatelia schopní zotrvať čo najdlhšie vo svojom prirodzenom prostredí".*
- *v súlade s NP4 "Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb".*

2.2 Podporovať občianske združenia v obci a spolkovú činnosť občanov

- v súlade s NP3 "Priblížiť ponuku sociálnych služieb bližšie k občanom, aby boli obyvatelia schopní zotrvať čo najdlhšie vo svojom prirodzenom prostredí".

Špecifický cieľ 3: **Zabezpečiť rast kvality sociálnych služieb poskytovaných na území obce.**

Aktivity na dosiahnutie cieľa:

3.1 Zabezpečiť kvalitné poskytovanie sociálneho poradenstva

- v súlade s NPI "Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb."
- v súlade s NP3 "Priblížiť ponuku sociálnych služieb bližšie k občanom, aby boli obyvatelia schopní zotrvať čo najdlhšie vo svojom prirodzenom prostredí".
- v súlade s NP4 "Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb".

3.2 Zlepšiť technický stav, materiálové vybavenie a bezbariérovosť obecných budov

- v súlade s NP3 "Priblížiť ponuku sociálnych služieb bližšie k občanom, aby boli obyvatelia schopní zotrvať čo najdlhšie vo svojom prirodzenom prostredí".
- v súlade s NP4 "Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb".

3.3 Zabezpečiť poskytovanie sociálneho poradenstva, prevencie a krízovej intervencie

- v súlade s NP3 "Priblížiť ponuku sociálnych služieb bližšie k občanom, aby boli obyvatelia schopní zotrvať čo najdlhšie vo svojom prirodzenom prostredí".
- v súlade s NP4 "Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb".

3.4 Zabezpečiť dostupnosť bývania domácnostiam s nízkymi príjmami a pre sociálne ohrozené skupiny obyvateľstva

- v súlade s NP3 "Priblížiť ponuku sociálnych služieb bližšie k občanom, aby boli obyvatelia schopní zotrvať čo najdlhšie vo svojom prirodzenom prostredí".
- v súlade s NP4 "Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb".

3.5 Podporovať investorov pri výstavbe nájomných bytov

- *v súlade s NP3 "Priblížiť ponuku sociálnych služieb bližšie k občanom, aby boli obyvatelia schopní zotrvať čo najdlhšie vo svojom prirodzenom prostredí".*
- *v súlade s NP4 "Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb".*

3.6 Vzdelávanie a informovanosť zamestnancov obce s dôrazom na aktuálnosť poskytovania sociálnych služieb na štátnej úrovni

- *v súlade s NPI "Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb."*
- *v súlade s NP3 "Priblížiť ponuku sociálnych služieb bližšie k občanom, aby boli obyvatelia schopní zotrvať čo najdlhšie vo svojom prirodzenom prostredí".*
- *v súlade s NP4 "Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb".*

3.2 Časový plán realizácie koncepcie rozvoja sociálnych služieb

Komunitný plán sociálnych služieb obce Poruba úzko participuje a kooperuje s Programom rozvoja obce. Čiastkovým cieľom kooperácie týchto dokumentov je vytvoriť podmienky pre skvalitnenie hospodárskeho a sociálneho života v obci a zvýšenie životnej úrovne obyvateľstva.

Keďže finančné možnosti obce sú ohraničené, požiadavku na rozvoj sociálnej oblasti je nutné zahrnúť do plánovaného rozpočtu na ďalšie roky a programové obdobia. Obec vzhľadom na svoju možnosť a finančné zdroje nie je schopná svojpomocne realizovať plánovaný komplexný rozvoj sociálnej oblasti na svojom území. Na jednotlivé priority rozvoja sa obec Poruba bude snažiť získať nenávratné finančné príspevky, ktoré by pomohli rýchlejšie realizovať stanovené priority. Časový horizont realizácie opatrení komunitného plánu sociálnych služieb, ako aj zodpovedné osoby, ktoré budú tieto opatrenia koordinovať stanoví Obecné zastupiteľstvo obce Poruba.

Aktivity a opatrenia stanovené a definované v komunitnom pláne budú vykonávané priebežne počas celého obdobia plánovanej realizácie KPSS v rámci poskytovania všetkých druhov sociálnych služieb. Aktivity budú realizované jednak podľa požiadaviek prijímateľov, jednak podľa finančných možností obce a podľa dostupných výziev na predkladanie žiadostí o nenávratné finančné prostriedky.

3.3 Spôsob vyhodnocovania koncepcie rozvoja sociálnych služieb

Rozvoj sociálnej oblasti je možné dosiahnuť len prostredníctvom aktívnej účasti obyvateľov obce na komunitnom plánovaní. Obyvatelia obce by mali svoje potreby a požiadavky v oblasti poskytovania sociálnych služieb vyjadriť, aby bola obec schopná reflektovať na skutočné potreby občanov. Predstavitelia samosprávy a poverené osoby sa budú v nasledujúcich rokoch snažiť o priebežné monitorovanie týchto potrieb, následné posudzovanie a vytváranie finančných rezerv, ktoré umožnia realizovanie potrieb občanov v sociálnej oblasti.

Komunitný plán obce predstavuje pre sociálnu oblasť usmernenie a stratégiu, ktorou sa chce obec pre nasledujúce obdobie riadiť, pričom záväznosť tohto dokumentu je potrebné chápať v kontexte všetkých subjektov pôsobiacich na území obce - podnikateľské subjekty,

odborné organizácie, štátne orgány, mimovládny sektor a pod. Dokument je základným podkladom pre tvorbu sociálnych projektov.

Občania, príp. subjekty pôsobiace na území obce sa do komunitného plánovania môžu zapojiť prostredníctvom nasledujúcich krokov:

- písomnými návrhmi, ktoré budú odovzdané poverenému pracovníkovi zodpovednému za sociálnu oblasť na Obecnom úrade Poruba,
- ústnymi návrhmi občanov na rokovaníach OZ alebo na obecnom úrade, kde sa vyhotoví úradný záznam o predložení návrhu, ktorý predkladateľ potvrdí svojim podpisom,
- účasťou obyvateľov na verejných zhromaždeniach obce.

Komunitný plán je možné meniť, príp. dopĺňať, ak sa zmenia priority obce, alebo obec získa mimoriadne finančné prostriedky na konkrétne potreby v obci, príp. sa vyskytnú nové návrhy a podnety na poskytovanie sociálnych služieb v Porube. Predkladať návrhy na modifikáciu dokumentu bude v právomoci poslancov. Občania a inštitúcie môžu tiež v písomnej forme predložiť návrhy na modifikáciu strategického dokumentu. Na zasadnutiach zastupiteľstva v termíne schvaľovania rozpočtu predložia poslanci informácie o návrhoch modifikácii a zastupiteľstvo bude rokovať o ich relevantnosti. Ak doplnenie KPSS bude spojené s možnosťou získať finančné prostriedky, alebo bude vyvolané inou nevyhnutnou potrebou, môže sa kvôli tomu tiež iniciovať mimoriadne zasadnutie Obecného zastupiteľstva.

Obecné zastupiteľstvo obce Poruba je povinné minimálne raz ročne prerokovať Správu o sociálnej situácii v obci a podľa zistených skutočností aplikovať požiadavky a návrhy do Komunitného plánu obce. Na rokovaní zastupiteľstva bude predložená správa o plnení úloh Komunitného plánu sociálnych služieb, aktuálnej situácii a aktualizácii úloh obce v oblasti sociálnych služieb na budúce obdobie. Počas roka sa môže každý poslanec OZ oboznámiť s priebehom plnenia komunitného plánu v priestoroch obecného úradu.

Za implementáciu, aktualizáciu a komunikáciu Komunitného plánu sociálnych služieb obce sú zodpovedné volené a výkonné orgány samosprávy obce - starosta a poslanci.

ZÁVER

Komunitný plán sociálnych služieb je otvorený a verejne dostupný dokument, ktorý je živým dokumentom reagujúcim na vonkajšie zmeny a meniaci sa dopyt v závislosti na potrebách obce, preto je nevyhnutné pravidelne kontrolovať aktuálnosť dokumentu a zapracovávať potrebné zmeny do dokumentu. Komunitný plán obce je rozvojový dokument a predstavuje základný podklad pre tvorbu sociálnych projektov. Komunitné plánovanie má v sebe potenciál pre rozvoj životného plánovania, napriek tomu, že jeho využitie je znižované bariérami, ktoré môžu nastať v priebehu celého procesu.

Obec Poruba pri stanovení potrieb, budúcich priorít a smerov rozvoja vychádzala z reálnych potrieb občanov, ktorí žijú v obci, a ktorých sa služby týkajú, ich volenými zástupcami – starostkou a poslancami.

Obec sa bude snažiť o naplnenie stanovených priorít, ktoré odzrkadľujú potreby rôznych skupín obyvateľstva, o zvyšovanie kvality poskytovaných sociálnych služieb na území obce, o pravidelnú kontrolu, aktualizáciu a vyhodnocovanie plánu sociálnych služieb, čo povedie k znižovaniu rizík súvisiacich nedôsledným a neaktuálnym sociálnym plánovaním. Obec si uvedomuje, že sa jedná o nekončiaci proces hľadania potrieb v oblasti sociálnych služieb, ktoré sa priebežne objavujú. Obec si však určila priority, ku ktorých napĺňaniu sa prijatím komunitného plánu sociálnych služieb zaviazala. Skvalitňovanie a dopĺňanie sociálnych služieb v obci je považované za žiaduce a sociálne služby sú dôležitou súčasťou miestnej a regionálnej politiky.

Predložený komunitný plán sociálnych služieb vychádza z presvedčenia a jedinečnosti, hodnôt a dôstojnosti, ako aj práv na sebaurčenie každého užívateľa sociálnych služieb v obci. Poruba chce prijatím komunitného plánu predchádzať sociálnemu vylúčeniu a sociálnej izolácii ohrozených jednotlivcov a skupín a zabezpečiť rovnaké podmienky pre všetkých jej obyvateľov.

Komunitný plán obce Poruba na roky 2024-2030 bol schválený bez pripomienok, uznesením Obecného zastupiteľstva obce Poruba č. 144, dňa 24.9.2024

Ing. Tomáš Tóth, MBA – starosta.....

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

- Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021-2030 – MPSVaR SR (2021)
- Národný program aktívneho starnutia na roky 2021-2030
- Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2021-2030
- Zákon NR SR č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení neskorších právnych predpisov
- Zákon č.305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele
- Zákon č. 601/2003 Z.z. o životnom minime
- Zákon č.369/90 Zb. o obecnom zriadení v platnom znení,
- Štatistický úrad Slovenskej republiky
- Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021
- Všeobecne záväzné nariadenia obce